GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

N^R. 133. — Joi, 18 (30) Iunie. — 1887.

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Iulie 1887 st. v., se începe unŭ nou abonamentŭ pe triluniulŭ Iulie, Augustŭ şi Septemvre la care învităm pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ 3 fl.	pe trei lunĭ 10 francĭ
„ şése „ 6 „	„ şése „ 20 „
„ unŭ anŭ 12 „	„ unŭ anŭ 40 „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Abonaţilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ făşiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurită şi a arĕta şi posta ultimă.

Braşovŭ, 17 Iunie 1887.

Suntemŭ sătui de multele enunciaţiunĭ, ce se facŭ din partea miniştrilorŭ ungurescĭ cu privire la naţionalităţĭ, căcĭ orĭ cum le-amŭ întórce, pe o parte séu pe alta, nu aflămŭ întrînsele nicĭ o ideă nouă, nicĭ celŭ mai micŭ semnŭ că în viitorŭ consiliarii ungurescĭ ai Maiestăţii Sale arŭ fi aplecaţĭ a ţiné câtŭ de puţinŭ sémă de nĕcazurile şi trebuinţele popórelorŭ. Ei nu se gândescŭ la popóre, ci numai la „statŭ“ şi nu la statulŭ cum este elŭ de faptŭ: unŭ conglomeratŭ de diferite popóre cu diferite limbĭ, obiceiurĭ şi aspiraţiunĭ, ci la statulŭ cum şi l'au formatŭ ei în închipuirea şi îngâmfarea lorŭ şi cum arŭ dori sĕ-lŭ védă construitŭ după idealele lorŭ scrîntite.

Ideile guvernanţilorŭ ungurĭ se învêrtescŭ în cerculŭ viţiosŭ alŭ teoriei centralisării şi egalisării moderne. Ei îşĭ iau ca modelŭ statele unitare naţionale, ca Francia şi Italia, şi uită de totŭ, că nu se cuvinŭ tuturorŭ tóte. Pe unŭ trupŭ slabŭ cu talia strîmtă nu se potrivesce haina largă a unui omŭ grasŭ cu pântece mare şi, orĭ-câtŭ arŭ ciocârti şi ar dirige la ea croitorulŭ, totŭ nu-o va puté face sĕ se nimerescă. De geaba îşĭ închipuescŭ marii patrioţĭ, că Peşta este unŭ micŭ Parisŭ, de geaba îndreptéză ei de acolo către tóte judeţele poruncĭ în limba „cultă a statului“, căcĭ aceia cărora suntŭ adresate, nu le înţelegŭ. Şi nu numai de aceea nu le pricepŭ, pentru că suntŭ scrise într'unŭ idiomŭ necunoscutŭ maiorităţii poporaţiunei statului, ci pentru că nicĭ cei ce le scriu nu înţelegŭ şi nu potŭ înţelege trebuinţele adevĕrate ale acestei poporaţiunĭ. La aparenţă mergŭ tóte netedŭ după şablóna blanchetelorŭ din Peşta, ungurescĭ, dér cum mergŭ lucrurile în realitate, ce resultate ne arată administrarea statului cu limba ungurésca esclusivă?

Spre a rĕspunde la acésta întrebare cu o autoritate unguréscă, credemŭ că nu mai este de lipsă a recurge la judecata ce-o face administraţiei statului pressa maghiară oposiţională, ci ne putemŭ provoca de-a dreptulŭ la ministrulŭ de justiţiă ungurescŭ, despre a cărui enunciaţiune voimŭ sĕ vorbimŭ astăḍĭ.

Sĕ ne spună d-lŭ ministru de justiţiă Fabinyi, care este de origine Sasŭ din Transilvania, décă cu administraţia de pănă acum a succesŭ regimului de a împăca fiă şi numai pe cele două sute de mii de Sasĭ din Ardélŭ, carĭ au primitŭ starea lucrurilorŭ creată prin dualismŭ şi prin legile ungurescĭ şi carĭ, orĭ când li se oferă o mică ocasiune, facŭ ochĭ dulcĭ guvernului din Pesta?

Noi scimŭ şi vedemŭ că organele Sasilorŭ ardelenĭ suntŭ pline de plângerĭ necontenite asupra anomaliei, că poporulŭ se judecă aicĭ într'o limbă, pe care n'o înţelege şi că acésta limbă i se impune totŭ mai multŭ pe tóte terenele vieţii publice, ca sĕ tăcemŭ de astădată de scóle.

Este acésta *„susţinerea păcii şi a bunei înţelegerĭ între popóre“*, la care asigură ministrulŭ de justiţiă că ţintesce guvernulŭ în prima liniă?

Suntemŭ siguri, că însuşĭ d-lŭ Fabinyi nu-o crede, căcĭ décă ar crede-o nu ar fi accentuatŭ mai înainte necesitatea „consolidării ideiei de stat“.

Despre „idea de statŭ“, cum şi-o închipuescŭ miniştrii ungurescĭ, nu mai trebue sĕ pierdemŭ cuvinte, ea culminéză în planulŭ ce l'a descoperitŭ atâtŭ de sincerŭ fişpanulŭ dela Sighişóră, scriindŭ deunăḍile într'unŭ albumŭ, că „celŭ ce nu este Ungurŭ în tóte privinţele nu póte fi patriotŭ“.

Dér ministrulŭ de justiţiă s'a pronunţatŭ şi mai clarŭ în discursulŭ-programŭ ce l'a ţinutŭ alegĕtorilorŭ sĕi din Oedenburg. Elŭ a vorbitŭ de „unitatea“ şi „nedivisibilitatea naţiunei maghiare“, şi cu tóte că se trage din viţă săsescă nu credemŭ că dênsulŭ înţelege acésta altfelŭ, decum o înţelegŭ colegii sĕi Tisza şi Trefort. Ministrulŭ a ḍisŭ apoi: „Fiăcare naţionalitate se póte desvolta liberŭ şi nu o supĕră nimenea forţându-o sĕ înveţe altă limbă. De altă parte putemŭ sĕ şi pretindemŭ, ca limba statului sĕ fiă adusă la valóre acolo, unde trebue.“

Veḍĭ asta-i aia!

Lucrulŭ naibei este însĕ, că cei dela putere, începêndŭ dela ministru Fabinyi până la celŭ din urmă copistŭ, găsescŭ că *pretutindenĭ trebue* sĕ se aducă la valóre „limba statului“ şi nicĭ că se póte altfelŭ după ce, pe lângă alte nenumĕrate aspiraţiunĭ de egemoniă şi de „unitate naţională,“ ei prin acésta scapă de bucluculŭ de a fi constrînşĭ sĕ înveţe afară de limba maghiară şi limbele popórelorŭ nemaghiare.

In faţa acestui categoricŭ *„trebue“* este o adevĕrată ironiă că ministrulŭ de justiţiă mai vorbesce de „libera desvoltare“ şi de „nesupĕrarea“ naţionalităţilorŭ. „Libera desvoltare“ s'a deochiată pentru eternitate la alegerile trecute, ér în ce privesce „nesupĕrarea“ prin impunerea limbei o caracteriséză însuşĭ ministrulŭ destulŭ de bine, apelândŭ la ultima raţiune a lui *„muszaj.“*

Mai bine i-ar fi statŭ ministrului de justiţiă sĕ fi fostŭ sincerŭ şi sĕ fi mărturisitŭ, că cei dela putere nu numai că nu vorŭ sĕ facă nimicŭ pentru popórele nemaghiare, dér că aceste suntŭ o piedecă constantă pentru realisarea planurilorŭ lorŭ, suntŭ pentru ei o calamitate publică.

Ear noi ḍicemŭ: dea Dumneḍeu sĕ fiă aşa până la sfêrşitulŭ acestui nenorocitŭ sistemŭ de guvernare!

Rusia şi Serbia.

Ḍiarulŭ rusŭ „Russki Kurier“ primesce din Belgrad următórea veste:

Primirea simpatică ce s'a făcut Reginei Nathalia în Crimea produce aci cea mai bună impresiune. Tóte telegramele pe care le dau foile sêrbe asupra călĕtoriei reginei suntŭ gustate cu lăcomiă de publicŭ şi privite ca evenimente importante.

Cuvêntulŭ „Rusia“ este aḍĭ pe buzele tuturorŭ şi nu e unŭ colţŭ în Serbia unde acestŭ cuvêntŭ sĕ nu fiă de o potrivă cu tóte bunurile, marinimia şi cu mărirea. Din tóte acestea se crede că *vremea politicei pasive a Rusiei în Serbia a trecutŭ şi că a sositŭ ceasulŭ legăturei frăţescĭ cu Rusia de odinióră.*

Afacerea convenţiunei anglo-turce.

Fóia oficiósă rusă „Le Nord“ din Bruxelles declară, că ratificarea convenţiunei anglo-turce ar slăbi tóte tratatele care garantéză integritatea imperiului otomanŭ şi ar deschide, pentru Orientŭ, o eră nouă de complicaţiunĭ. „Le Nord“, de altă parte, rĕspunḍêndŭ ḍiarului „Morning Post“, care ḍisese că Rusia s'ar desinteresa de cestiunea egipténă, décă Englitera ar accepta candidatura prinţului de Mingrelia pentru tronulŭ Bulgariei, declară în modŭ categoricŭ că nu este nicĭ o conexitate între cele două cestiunĭ şi că acceptarea englesă în ceea ce privesce pe principele de Mingrelia n'ar modifica de locŭ atitudinea Rusiei în privinţa Egiptului. Rusia, — ḍice órganulŭ mai susŭ citatŭ, — face politică şi nu traficŭ.

Iată acum, după o telegramă din Constantinopolŭ, şi sensulŭ comunicărei ce a făcut'o Porţii d. de Montebello, ambasadorulŭ Franciei:

„Décă Sultanulŭ va ratifica convenţiunea egipténă, Franţa va fi ocupată de a lua mĕsurile ce va crede necesare spre a'şĭ ocroti interesele sale şi a restabili echilibrulŭ în Mediterana. Décă convenţiunea nu se va ratifica, Turcia n'are a se teme de nimicŭ din partea Engliterei şi ea póte sĕ se baseze pe Franţa şi pe amiciţia ei seculară.“

Acéstă comunicare pricinuĭ la Palatŭ nespusă emoţiune. Sultanulŭ o trimise a doua ḍi după améḍĭ Porţii cu ordinulŭ de a întruni imediatŭ consiliulŭ de miniştri spre a o examina.

In acelaşŭ timpŭ pe când Pórta primea dela Palatŭ comunicarea d-lui de Montebello, d. de Nelidoff, ambasadorulŭ Rusiei, făcea ministrului turcescŭ alŭ afacerilorŭ streine o comunicare verbală în acelaşŭ sensŭ séu, celŭ puţinŭ, tinḍêndŭ către acelaşŭ scopŭ.

Călĕtoria regelui Milanŭ la Viena şi situaţiunea în Serbia.

Inainte de a pleca regele Milanŭ din Belgradŭ, se spunea că ţinta călĕtoriei e Gleichenberg, unde regele va merge sĕ petrécă la băi şi că în trécĕtŭ se va opri şi în Viena. După plecarea regelui, când acesta ajunse în Viena, unde conferì cu Maiestatea Sa monarhulŭ şi cu ministrulŭ de esterne Kalnoky, telegrafulŭ ne comunică scirea, că regele Milanŭ nu mai merge la Gleichenberg, ci se'ntórce la Belgradŭ. Orĭ-cine a cetitŭ acéstă scire, a pututŭ înţelege, că ţinta călĕtoriei regelui Serbiei a fostŭ Viena, că prin urmare avea o însemnătate politică. Orĭ-cine a ţinutŭ sémă de ultimele schimbărĭ în Serbia, precum şi de cele petrecute înainte şi după acéstă schimbare, apoi de neînţelegerile în familia regéscă, despre nemulţămirile din regatulŭ sêrbescŭ a pututŭ obţiné convingerea, că situaţiunea în Serbia e fórte seriósă. „Deutsche Zeitung“ ne dă în privinţa acésta importante deslușirĭ, ce le-a primitŭ dela persóne dinprejurulŭ regelui Milanŭ:

„Scopulŭ principalŭ alŭ călĕtoriei regelui Milanŭ nu suntŭ băile dela Gleihenberg, ci a da deslușirĭ despre causele schimbărei ministerului în Serbia. Trei cause au pricinuitŭ acésta schimbare: *reaua stare financiară* a ţĕrii şi nemulţămirea ce cresce mereu din acéstă causă, *certurile notorice din familia regéscă* şi *uneltirile rusescĭ* din ţéră, în scopŭ *de a resturna dinastia Obrenovicĭ* prin dinastia Carageorgeovicĭ. Nemulţămirea în ţéră din causa financielorŭ ajunsese la culme. Veniră apoi la cunoscinţa poporului şi certurile regeluì cu regina Natalia. Nu vremŭ sĕ vorbimŭ de gelosia reginei de diferite dame dér regina s'a amestecatŭ în politică şi atâtŭ ea câtŭ şi ambasadorulŭ rusŭ Persiani căutau sĕ mâne apa pe móra Rusiei. Acésta era contra intenţiunilorŭ lui Milan, de aci se născură în palatŭ scene, a cărorŭ urmare fù o înstreinare totŭ mai mare a părechei regale. Astfelŭ urmà apoi călĕtoria reginei Natalia la Crimea şi în sfêrşitŭ numirea ministrului Risticĭ.

Regele, înainte de a se pune în înţelegere cu Risticĭ, se adresà mai întâiu la Viena şi la Berlinŭ, cerêndŭ sfaturĭ. De aci primì sfatulŭ sĕ cheme la cârmă pe Risticĭ, obligându se acesta în specialŭ sĕ manţină pretinia cu Austro-Ungaria. Regele Milanŭ a fostŭ la Viena sĕ repete însuşĭ în persónă ceea ce a declaratŭ cabinetulŭ sĕu (că adecă raporturile amicale cu Austro-Ungaria vorŭ fi manţinute. — Red.) Dér pentru anumite eventualităţĭ ar voi sĕ se asigure, *décă póte conta pe ajutorulŭ Austro-Ungariei.* Regele vré sĕ mérgă mână

în mână cu Austro Ungaria, dér *sĕ se pună pe piciorŭ de pretiniă şi cu Rusia, pentru că poporulŭ cere acéstă direcţiune.* Coaliţiunea liberaliloră şi radicaliloră e resultatulă acestui curentă.

Alegerile de deputaţi pentru dieta unguréscă.

De sub Rezŭ, Iunie 1887.

Ut jugulent homines, surgunt de nocte latrones, et tu non expergisceris?

S'a consumată! Alegerea de deputată dietală în 21 Iunie s'a finită şi în cerculă electorală Zelăhană (comitatulă Sĕlagiului în Ungaria), A învinsă guvernamentalulă Georgiu Lörinczy, cu ajutorulă Româniloră necărturarĭ a căroră fruntaşĭ cu câţĭva representanţĭ de ai loră deciseră abstinenţa. E dreptă că presia de susă şi josă fŭ cum nu se mai póte întipui. Se spesară cum se aude la vre-o 6—7 mii de florinĭ pentru scopulă alegeriloră; toţĭ factorii disponibilĭ ai administraţiunei păn' la celă din urmă notăreşelă au stată necontenită în cósta bietului alegĕtoră. Eşit'a pe sate cu candidatulă inspectorele de dare cu totă felulă de momelĭ; cutrierat'a câte sate numai a pututŭ inspectorele de scóle, colindândă şi poruncindă pe la dascalĭ, ca sĕ întrevină în ajutorulă candidatului guvernamentală.

Cine scie câte acăţăturĭ are contribuabilulă în trebile dării şi că în fine aste tóte se isprăvescă prin oficiulă de dare; cine scie cătă potă fi şicanaţĭ bieţii dascălĭ de inspectorii scolarĭ, de multe orĭ fără picŭ de vină; cine scie ce va sĕ ḑică a te pune în contactă cu pretorele cercului, care adecă provede mai tóte causele locale şi mai micĭ personale, acela va înţelege, câte durerĭ sufletescĭ au trebuită sĕ sufere bieţii contribuabili, cercetaţĭ de sórte cu dreptă de alegere. Sermanii de ei! Te apuca mila vĕḑêndu-i duşĭ ca în escórtă sub scutulă notariloră românĭ şi a pretorelui cercuală; mergea bietulă alegĕtoră română ca mielulă la junghiare, tristă şi posomorită, deşi cele de lipsă pentru traiu şi voiă bună nu au lipsită de feliu. Dela Câţelulă română porniră sub bandieriulă d-lui Papp-Szilagyi, a scriitorului de tristă figură.

Cu atâtă mai voioşĭ erau însĕ notarii românĭ, carĭ profitândă de miseria şi nesciinţa poporului şi ducêndu-lă la alegere, cugetară a-şĭ face ună buchetă de „merite" înaintea mai mariloră sĕi, carĭ suntă vrăşmaşĭ de mórte în cele politice a totă ce e română. Untulă şi groşciorulă îlă păpară notăreşeii, zĕrulă le rĕmase alegĕtoriloră.

E dreptă că dintre preoţii gr. cat. şi dascalii cei mai de trébă nimenĭ nu a mersă la alegere, dér totuşĭ dintre învĕţătorĭ au luată parte la conductă: *Nechita Liscanŭ* din Cizeriu şi *Petru Epure*, pare-mi-se din Sigă. Cu atâtă mai multă au fostă însĕ alegĕtorii românĭ duşĭ din partea notarului din Cizeriu, Pap János, a celui din Sigă, Illés János, şi a lui Pap Péter, notară în Stircĭ, sub a cărui comandă au plecată, via Câţĕlulă română, cam la 700 carĭ cum se aude, au şi ajunsă norocoşĭ la loculă destinată, ocolulă casei comitatense.

Par' că vedemă cum le va fi riḑêndă burta matadoriloră din coridorulă ocolului, carĭ vĕḑêndă prostia Românului neaşteptată îşĭ voră fi rîsă în numaĭ de atâta nimernicia. Voră fi ḑisă „derék emberek«, „derék nép« şi firesce nu voră fi lăsată fără observare nicĭ pe preoţii şi învĕţătorii poporului, carĭ au cea mai sântă chiămare a lumina poporulă despre cele ce elă de sine nu le póte sci.

Dintre cei câştigaţĭ în detrimentulă causei române loculă întâiă îlă ocupă Pap Janos din Cizeriu. Acestă omă — pare-mi-se născută în Bihoră — a căḑută în aceste părţĭ în 1863—4 sub provisoriu ca grindina din norĭ, tare pe neaşteptate a venită cu bâta în mână şi îndată ca simplu română a încăpută ca notară în satele curată române unde e şi astăḑĭ. De atuncĭ păn' acuma au totă câştigată la avere mai totă din spinarea opincarului română. Acum îşĭ dă aerulă că lui de Română nu-i pasă, căcĭ elă totă ce are Maghiarului ar avé de a-i mulţămi. Auḑĭ acolo fariseulă! Décă a trecută peste sĕrăciă, acum sĕ lapĕdă de némulă din a căruia spate şĭ-a trasă şi mare parte îşĭ trage şi acum untura. Despre acestă omă sĕ ḑice că a studiată în Beiuşă la gimnasiulă română, ba încă sĕ ḑice că a crescută chiar cu pita gimnasiului! Sĕrmană poporă română, sĕrmană naţiă română, ce mai pui ţĭ-ai crescută în bunulă tĕu sînă!

Ală doilea şi ală treilea locă îlă ocupă Pap Péter notară în Stircĭ şi Illés János din Sigă, şi aceştia crescuţĭ din părinţĭ românĭ cu pâne românéscă, şi şi la avere avêntaţĭ numai din sudórea Românului, astăḑĭ îi rĕsplătescă c'ună cinismă şi dispreţă ne mai pomenită.

Pentru că nu putemă crede că ei ca ómenĭ cu stare bună au fostă siliţĭ a păta onórea mumei loră, a naţiunei, întru atâta în cătă ei cu cea mai eclatantă frângere a abstinenţei demonstrative sĕ ducă pe bieţii alegĕtorĭ românĭ ca mieii la junghiare! Nu putemă crede că ei asta nu o au făcut'o din celă mai mare dispreţă cătră conclusele naţiunei române, numai şi numai sĕ se vîre în graţia fiiloră de altcum iute trecĕtóre a factoriloră administratorĭ; au nu cugetă ei că cu asta înşişĭ numai dispreţă şi gréţă şĭ-au atrasă înaintea loră, carĭ apoi după ce îi voră fi storsă ca lămâia le voră da cu piciorulă în spate ḑicêndu-le: „Maurulă şĭ a făcută datorinţa, Maurulă póte merge!"

Multă a trebuită sĕ pĕcătuéscă poporulă nostru de l'au bătută şi-lă bate Atotputernicului cu astfelă de fiinţe! Numai acum se vede, numai acum se simte în cele naţionale depărtarea fostului preotă G. Cardoşă; acestă Română verde până era în Cizeriu, din părţile de sub Rezŭ nu mai puté nimenĭ duce la urna guvernamentală nicĭ pe cei vii şi presenţĭ, necum sĕ ducă pe cei absenţĭ.

Noi cei de partida română independentă pe aceştĭ ómenĭ nu-i mai socotimă între Românĭ, şi făcêndu-ne cruce asupra loră şi ḑicêndu-le „Dómne de se póte iértă-le loră spurcatulă egoismă şi ne mai pomenitulă servilismă, trecemă mai departe la ale nóstre, căcĭ naţiunea româna pentru aceea nu va peri, aceea nu atêrnă dela graţia orĭ disgraţia renegaţiloră şi a pasĕriloră nopţii, ci pură şi simplu dela puterea ei de viéţă; şi asta are scumpa nóstră naţiune şi, bună e D-ḑeu, o va avé totdéuna.

Când prin aste puţine suspine nu învinuimă pe bietulă şi nesciutorulă poporă alegĕtoră română, şi când nu putemă din destulă regreta astfelă de gangrene pe corpulă naţiunei nóstre, — nu putemă lăsa neamintită nicĭ aceea apariţiune straniă, că cum de on. d. preoţĭ şi alţĭ docenţĭ demnĭ nu au pututŭ sfătui pe alegĕtorĭ sĕ nu se amestece în flécurile numite alegerĭ, nedemne de Românĭ, şi cum vine că alegĕtorii carĭ nu au pututŭ fi duşĭ de guvernamentalĭ, au fostă duşĭ de stângacĭ? Au dóră şi icĭ şi colo sĕ fiă în jocă egoismulă personală, acéstă straiţă gólă acăţată în grumaḑi? Şi cum e aceea că pe când *din unele sate ca Bănişorulŭ, Bogdana, Restolţulŭ mare n'a mersŭ mai nimenĭ*, pe atuncĭ din alte părţĭ şi sate de sub Rezŭ au mersă cu grămada?

Se póte că nicĭ on. d. preoţĭ, nicĭ inteliginţa miréná din jură nu şĭ-a pusă acea stăruinţă întru luminarea poporului ce trebuia nesmintită sĕ şĭ-o pună; rĕu destulă décă s'a întêmplată astfelă; resultatulă nefavorabilă, pedépsa negligenţei ne ajunge pe toţĭ deopotrivă; nestima şi dispreţulă antagoniştiloră noştri îlă vomă sâmţi şi purta împreună; dér bună e D-ḑeu, va fi că ne vomă cunósce; vomă face sĕ fiă lumină şi totă insulă sĕ scie de cine are a se feri; va fi că în viitoră rêndurile ni le vomă strînge mai tare, şi vomă purta de grije ca cătă de bine sĕ fimă îngrădiţĭ cu puterea dreptului şi ală adevĕrului.

Aşteptămă sĕ vedemă că óre despreţuitorii naţiunei şi slugile domneştĭ ce avansamentă voră căpĕta şi cu ce cruce voră fi decoraţĭ!

Ce sĕ va fi întêmplată la loculă alegerei? Credă cĕ voră notifica alţii mai aprópe de focularŭ, şi până atuncĭ D-ḑeu cu noi şi sânta nóstră causă!

Amărîtulŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Programulă de *călĕtoriă* ală Alteţei Sale Archiducelui *Rudolfŭ* prin Galiţia în Bucovina, după cum se anunţă din Cernăuţĭ, este următorulă: Alteţa Sa va sosi la Cernăuţĭ în 7 Iulie şi va petrece acolo până în 9 Iulie s. n., când va pleca la Rădăuţĭ, unde în aceeaşĭ ḑi se voră arangia mai multe escursiunĭ. In diminéţa ḑilei următóre călĕtoria se va continua prin Solca, Cacica şi Gurahumora la Câmpulungă, apoi prin Iacobenĭ la Chirlibaba, ér de aci călare la herghelia Luzina. In 11 Iulie diminéţa Alteţa Sa se va reîntórce la Chirlibaba şi de aci prin Transilvania la Sighetulă Marmaţiei.

—x—

„Nemzet« şi „Pesti Naplo" se dispută asupra cestiunei, că deputaţii saşĭ *Zay* Adolf, *Kaiser* Janos şi *Imrich* Janos ţine-se-voră de naţionaliştĭ orĭ de oposiţiunea moderată? „Nemzet" îi declară ca deputaţĭ naţionaliştĭ. »Pesti Naplo" ca membri ai *oposiţiunei maghiare* moderate. Guvernamentalii ḑică, că nu se póte, ca sĕ fiă membri ai unei partide maghiare, fiă şi oposiţionale, nisce ómenĭ carĭ suntă aleşĭ deputaţĭ pe basa programei *naţionale* săsescĭ. Şi în adevĕră vedemă că „Pester Lloyd", publicândă lista deputaţiloră aleşĭ, pe deputaţii saşĭ din oraşulă Braşovă îi pune între oposiţionalii ungurĭ, şi numai din greşală, pare-ni-se, pe Imrich dela Ghimbavă îlă pune între naţionaliştĭ. Ergo: apară în listă la rubrica »naţionalĭ" în frunte cu generalulă Traiană Doda, décă-lă vomă scóte afară pe Imrich, numai şése deputaţĭ naţionalĭ sasĭ. Suntemă curioşĭ sĕ vedemă ce felă de constelaţii va mai crea politica săséscă în doi perĭ.

—x—

Ministrulŭ honveḑilorŭ a adresată municipieloră o ordinaţiune-cerculară, d'a trimite ministerului de honveḑĭ până la 10 Augustă resultatulă asentăriloră ce s'au făcută dela 1 Ianuarie până la 31 Iulie a. c., pentru ca sĕ se pótă stabili în timpulă legală contingentulă recruţiloră.

—x—

Ḑiarulă *„Unirea"* din Bucurescĭ nu mai póte intra în Ardeală, fiindu-i *detrasŭ debitulŭ poştalŭ* de cătră ministerulă ungurescă.

—x—

O telegramă din Peşta adresată „Agenţiei Libere" comunică următórele: „Proiectulă de a crea o *manufactură de arme în Ungaria* a fostă combătută chiară dela originea de cătră partida militară a curţei din Viena. Cu tóte acestea cabinetulă ungară a resistată. Şefulă usineloră statului ungară, chiemată a-şĭ da părerea asupra părţei technice a cestiunei, a declarată că s'ar puté organisa o manufactură ca anexă la marea usină a statului la Disgoger séu la turnătoria dela Reşiţa."

—x—

Mare concertŭ în Braşovŭ. Poimâne în 1 Iulie st. n., se va da în „hala festivă" din Gróveră ună mare concertă. Se va esecuta cu acéstă ocasiune renumitulă *oratoriu* ală lui *Iosifŭ Haydn „Anotimpurile"* (die Jahreszeiten) de cătră musica orăşenéscă cu concursulă reuniunei de cântărĭ bărbătescĭ germane, a corului dameloră şi a societăţii filarmonice, sub probata conducere a dirigentului Brandner. Acestă opă ală lui Haydn este unulă din cele mai renumite şi grandióse opurĭ musicale de însemnătate istorică-culturală şi esecutarea lui în Braşovă este o raritate. Suntemă sigurĭ că şi publiculă nostru română braşovénă iubitoră de musică şi de progresă va lua parte în numĕră mare la acestă concertă, a căruia arangiare e împreunată cu multă muncă şi cu însemnate cheltuelĭ. Din parte-ne dorimă concertanţiloră asociaţĭ celă mai strălucită succesă, recomandândă fie-căruia de a nu lăsa sĕ trécă rara ocasiune, ce ni se oferă, ca sĕ putemă gusta o operă atâtă de însemnată musicală.

—x—

In *Sighişóra* a distrusă ună incendiu 14 case, între care şi oficiulă poştală.

—x—

In judeţulă *Argeşŭ* din România se voră înfiinţa, după cum comunică ḑiarele, *douĕ fabrice:* una de sticlă lângă Piteştĭ şi alta de hârtiă lângă Câmpulungă.

—x—

Cetimă în »Revista politică" din Bucovina: „In Succeava şi împrejurulă Succevei, precum la *Cetate*, apoi în Iţcanĭ, Lisaura, Ipoteştĭ, Bosancea şi Scheia află poporulă mulţime de *obiecte antice de unŭ preţŭ însemnatŭ archeologicŭ şi istoricŭ.* Mai cu sémă monete romane şi moldovenescĭ se află fórte multe. Ómenii din poporă necunoscêndă valórea loră nu pună nicĭ ună preţă pe ele. Dér s'a formată o societate de jidovĭ geşeftarĭ, carĭ umblă din casă în casă, cumpĕră obiectele antice şi monetele sub pretextă că n'au nicĭ o valóre, cu ună preţă de nimica, şi celă multă cu 10 séu 20 crucerĭ, şi apoi le vêndă cunoscĕtoriloră cu preţurĭ enorme dela 100 până la 700 de francĭ, îmbogăţindu-se astfelă prin înşelăciunea nepomenită a poporeniloră. Atragemă atenţiunea d-loră preoţĭ şi învĕţătorĭ din susă numitele localităţĭ şi-i rugămă cu tótă stăruinţa ca preoţii sĕ le spue poporeniloră de mai multe orĭ în biserică, ér învĕţătorii sĕ spue copiiloră în scólă, ca sĕ nu se dea de felă înşelaţĭ de geşeftarii jidovescĭ şi sĕ nu vêndă obiectele antice şi monetele până nu se voră fi încredinţată ce valóre aŭ. Domnii preoţĭ şi învĕţătorĭ sĕ îndrepteze spre acestă scopă pe poporenĭ şi pe copiĭ la părintele *Marianŭ*, catichetă în Suceava, séu la d-lă Teodoră *Stefanelli*, membru corespondentă ală comisiunei centrale din Viena pentru conservarea obiecteloră antice, séu la d-lă Dr. *Clucenco*, membru corespondentă ală aceleia-şĭ comisiunĭ.«

—x—

Casierulŭ staţiei austriace a căiei ferate dela *Iţcanĭ* anume *Bradler*, care fugise în România cu o sumă de banĭ, a fostă prinsă — spune „Telegrafulă" din Bucurescĭ — în pădurea de lângă Burdujenĭ, într'o stare fórte tristă; fusese bătută rĕu, rănită şi jefuită. Numai o sumă fórte mică de banĭ s'a găsită asupră-i Elă a fostă transportată la Iaşĭ, de unde va fi estrădată autorităţiloră austriace

—x—

Comitele supremă Hertelendi, ca comisară regescă, a convocată comisiunea *societăţii pentru regularea Begei şi a Timişului*, împreună cu representanţii comitateloră Timişă şi Torontală şi ai oraşului Timişóra, la o conferenţă, care avea sĕ pertracteze o ordonanţă a ministrului de comunicaţiune, prin care ordonanţă fŭ provocată societatea a face propunerĭ cu privire la reorganisarea aparatului societăţii şi cu modificarea sistemului de apĕrare. Inainte însĕ de a trece conferenţa la pertractarea meritorică a ordonanţei, cei mai însemnaţĭ representanţĭ ai celoră interesaţĭ s'au esprimată că din motive financiare societatea nu póte sĕ esiste mai departe, căcĭ nu incurgă mai multă ca 50% din contribuţiunile de amortisare şi de regie. In fine după o desbatere mai lungă s'a hotărîtă unanimă, ca ministrulă de comunicaţiune sĕ fiă rugată a face paşii de lipsă pentru trecerea în administraţia statului a lucrăriloră pentru regularea Begei şi a Timişului, ér societatea sĕ se disolve cătă mai curêndă. Petiţiunea se va aşterne ministrului prin o deputaţiune.

—x—

In *Ciucŭ-Madaraş* ţĕranulă ungură Süket Peter a fostă omorîă cu trei loviturĭ de toporă de cătră fiiulă sĕu Janos, în urma unei certe. Ucigaşulă, fiindă arestată, a mĕrturisită fapta.

—x—

Amă primită prin poşte ună nostimă afişă roşu, tipărită în tipografia „patriotului" Moritz Stern în Haţegă. Pentru esceientulă stilă, espresiunile lui alese peste, totă pentru originalitatea lui îlă facemă cunoscută cetitoriloră noştri, căcĭ şi aşa rarĭ suntă pentru Română momentele de distracţiă. Étă afişulă:

In publicŭ.

Cu rĕspunsă la Nro. 129 ex 13 (25) Iunie 1887 a „Gazetei Transilvanie", nu aflu demnă de a mĕ recifica la **miserabilai** *corespondinţă*, a „unu observatorĭ, *decĭ déră'lŭ dechierŭ de unŭ miserŭ ticălosŭ şi râpurosŭ* care sigură au aşteptată cu gura caldă ca sĕ fiă încă ună *candidatŭ* pentru a-şĭ poté câştiga neşte pizule.

O codoriște miseră și mârșavă a națiuni Română. se încércă a negri și elŭ măgariulŭ cu tintă în mai multe rândurĭ, din invidie personală pe atarĭ bărbațĭ care dau peptŭ cu óre și cine. (Urméză timbru de 1 cr.— Red.) Rușine națiuni nóstră română cu atarĭ individĭ miserĭ și ticălosŭ care se ocupă cu astŭfeliu de infamii mârșiave, *pfui, pfui ticălosule!*

De te vei afla miserabile ofensatŭ, vei ști atâta care e calea gavalerésca, aștepŭ cei doi secundanțĭ prin care sĕ cerĭ satisfacțiune, la ce stau gata la recontră!

Hațegŭ, la 26 Iuniu 1887.

Nicolau Theodosiu.

Pentru ca cetitorii noștri sĕ'șĭ pótă esplica mânia d-lui Nicolae Teodosiu, le reamintimŭ că în corespondența amintită mai susŭ se ḑice, că dênsulŭ cu tatălŭ sĕu au luatŭ parte la banchetulŭ ungurescŭ, dér pe când dênsulŭ ședea la masă și mestecа, tatălŭ sĕu, neavêndŭ locŭ la mésă și *neoferindu i nicĭ fiu sĕu loculŭ sĕu*, sta în picióre delăturĭ și *înghițea golŭ*. De altmintrelea voinicosulŭ Nicolae Teodosiu nu négă „în publicŭ« faptulŭ acesta, dér sĕ supĕră focŭ și provócă. Sĕ mai ḑică acum cineva, că *nemeșii* din Țéra Hațegului nu suntŭ *gavalerĭ!*

Jubileulŭ Reginei Victoria.

Regina Victoria a Angliei, Impĕrătésa Indiei, a serbatŭ acum a 50-a aniversare a suirei sale pe tronulŭ Marei Britanie, fiindŭ acum în alŭ 68-a anŭ alŭ vêrstei sale. Favorisată de unŭ timpŭ strălucitŭ, serbarea de căpetenie a începutŭ în diminéța ḑilei de 9 (21) ale curentei. Desŭ de diminéță resunară clopotele bisericilorŭ și tunurile rĕsunau, adunândŭ din tóte părțile uriașei cetățĭ valurile de ómenĭ către stradele pe unde urma sĕ trécă cortegiulŭ regalŭ în ducerea sa la mânăstirea de *Westminster.* Tribunele erau ocupate dela 8 óre diminéța și, pe totŭ percursulŭ dela palatulŭ Buckingham peste Piccadilly către cheulŭ Tamizei și d'aci la Westminster, furnicau sute de mii de ómenĭ, oferindŭ astfelŭ aspectulŭ unei adevĕrate căi triumfale.

La $10^1/_2$ óre diminéța se puse în mișcare prima parte a cortegiului regalŭ. Trăsurile strălucitóre împodobite cu aurŭ și pietre scumpe ale principilorŭ indienĭ, precedațĭ de unŭ detașamentŭ alŭ servitorilorŭ regalĭ, deschidéu cortegiulŭ. Au părutŭ cu deosebire frumóse trăsurile *Maharadjahului Sing* și ale reginei *Kapiolani de Hawai*; trăsura acesteia era urmată de prințulŭ *Teck*, apoi de princesa Teodora Sacsa-Meiningen, prințulŭ Albert cu princesa Luisa de Șlesvig-Holstein, princesa Alexandra de Hessa, amêndouĕ princesele de Edimburgŭ, prințulŭ de Hohenlohe și de prințelŭ Eduard de Sacsa-W imar.

Cortegiulŭ regilorŭ părăsì la $10^3/_4$ castelulŭ regalŭ și era compusŭ din 15 echipage tóte trase de câte patru cai murgĭ, înhămațĭ cu jugurĭ ce erau împodobite cu coróne regale de aurŭ. In acestŭ cortegiu se aflau casele domnitóre de față la serbare și anume: regele Danemarcei, alŭ Belgiei, alŭ Greciei și alŭ Saxoniei; marele duce de Mecklemburg; apoi principii de corónă alŭ Austro-Ungariei, alŭ Portugaliei, alŭ Greciei și alțĭ membrii ai familiilorŭ domnitóre.

Procesiunea reginei se compunea din 11 trăsurĭ de gală, strălucitóre prin aurăria cu care erau încărcate. In cele dintéiu cincĭ trăsurĭ se aflau demnitarii curței și ai casei regale; caii suntŭ condușĭ de lachei pe josŭ în mare livrea. In a 6-a trăsură ședea princesa Victoria cu prințulŭ Alfred de Șleswig-Holstein; în a 7-a principesele Sofia de Prusia, Irena de Hesse, Victoria de Prusia și princesa Luisa de Battemberg; în a 8-a fiicele prințului de Walles și ale Marei Ducese Elisabetha; în a 9-a princesa moștenitóre de Sacsa Meiningen, princesa Wilhelm de Prusia, Ducesa de Albany și Ducesa de Connaught; în a 10-a Ducesa de Edimburg cu fiicele ei. Intre trăsura a 10 a și a 11-a fù lăsatŭ unŭ spațiu pentru garda călăréță a palatului.

In sfirșitŭ, în cea din urmă trăsură venea Regina Victoria. Vis-à-vis de M. S. ședeau fiica sa cea mai mare princesa imperială a Germaniei și nora sa princesa de Walles. Trăsura reginei era încungiurată de fii, ginerii, nepoții sĕi călărĭ și în uniforme strălucitóre; prințulŭ imperialŭ alŭ Germaniei purta uniforma albă de cuirasierŭ, cu cuirasă și coifŭ de metalŭ strălucitorŭ. Priveliștee era uimitorŭ de frumósă și nu se póte descrie. Bucuria și strigătele de ura ale uriașei mulțimĭ în totŭ percursulŭ cortegiului întrece orĭce închipuire. Regina apărea pentru ântéia óră dela văduvire, în haine deschise de sĕrbătóre. M. S. purta tóte cordónele ordinelorŭ sale

Imposantă impresiune, ce va rĕmâné întipărită totd'auna în memoria asistențilorŭ, a produsŭ intrarea procesiunei regale în vasta boltă a mănăstirei. In amvonulŭ de susŭ sta unŭ corŭ de trei sute de persóne îmbrăcate în albŭ. La drépta estradei regale sta Lordulŭ cancelarŭ îmbrăcatŭ în catifea și hermină, urmatŭ de șése sute lorḑĭ și lordese în cele mai bogate toalete, la stânga era așeḑatŭ Președintele Camerei Comunelorŭ cu 400 deputațĭ cu soțiele lorŭ. Pe ambele laturĭ luaseră locŭ ambasadorii străinĭ cu soțiele lorŭ; ér locurile împrejurulŭ estradei erau ocupate de prinții și princesele din Europa și din India.

La intrarea în biserică regina, care purta o mică corónă pe capŭ, fù întêmpinată de Archiepiscopulŭ de Canterbury și pășì încetŭ spre estrada din fața altarului în mijloculŭ aplauselorŭ damelorŭ și a strigătelorŭ de ura ale bărbaților. Ceremonia bisericéscă se sĕvêrșì conformŭ programului după ritulŭ anglicanŭ. După *Te Deum*, Archiepiscopulŭ pronunță binecuvêntarea, ér regina Victoria se așeḑă pe tronulŭ ce era învăluitŭ cu mantia regală, și primì defileulŭ prinților și princeselorŭ de față. Terminêndu-se ceremonia bisericéscă, regina cu acelașĭ cortegiu și în aceeașĭ rânduială se întórse la palatulŭ Buckingham.

In séra ḑilei întâiu uriașa cetate a fostŭ iluminată în totŭ cuprinsulŭ ei într'unŭ chipŭ mărețŭ cum ararenorĭ s'a vĕḑutŭ pe undeva. Iluminația cartierelorŭ Westend și City s'a deosebitŭ mai alesŭ prin strălucire. Poporulŭ străbătea în mase colosale marea de lumină ce se revărsa asupra stradelorŭ. Séra s'a datŭ la palatulŭ Buckingham unŭ mare prânḑŭ de gală după care a urmatŭ o mare recepțiune. Decorațiunile caselorŭ, ale edificielorŭ publice, cum și frontonele iluminațielorŭ vorŭ rĕmâné espuse mai multe ḑile.

Cea mai interesantă parte a jubileului a fostŭ serbarea copiilorŭ ce s'a ținutŭ a doua ḑi în Hyde-Park. Ca la 30,000 copii din școlele publice ale Londrei aparținêndŭ claselorŭ sărace, — în Anglia cei bogațĭ nu'șĭ trimitŭ copii în școlele publice, — petreceau în mărețulŭ parcŭ, pe care mulțĭ dintrênșii nicĭ ilŭ vĕḑuseră vr'odată. Parculŭ se transformase într'unŭ orașŭ de corturĭ și Regina Victoria străbătù rîndurile copiilorŭ în cele mai entusiaste strigăte de bucurie ale micilorŭ cetățenĭ.

Ordinea n'a fostŭ de locŭ turburată pe totŭ timpulŭ serbărilorŭ. Pe timpulŭ procesiunei regale au intervenitŭ câte-va accidente, de mică gravitate. Astfelŭ au fostŭ conduse la spitalŭ vre-o 60 persóne parte lovite de insolație, parte strivite orĭ călcate în picióre din causa colosalei imbulḑelĭ. Marchizulŭ de Lorne, ginerele regine a căḑutŭ de pe calŭ și a fostŭ ușorŭ contuzionatŭ. In colo nicĭ unŭ casŭ gravŭ de semnalatŭ.

Bradŭ, 24 Iuniu n. 1887.

Domnule Redactorŭ! Raportulŭ specialŭ despre alegerea din Baia de Crișiu dela 17 n. l. c. ilŭ vețĭ primi preste câte-va ḑile dela unŭ amicŭ alŭ fóiei d-niei Vóstre. Până atuncĭ Vĕ comunicŭ următórele:

Inteligința și respective fruntașii poporului românŭ solidarĭ din ținutulŭ Zarandului și adecă din cerculŭ electoralŭ alŭ Baiei de Crișiu, suntŭ decișĭ cu energie d'a face totŭ numai ce este posibilŭ, ca față cu *abusurile nemărginite comise cu ocasiunea alegerei* din éstŭ anŭ în acestŭ cercŭ, sĕ se ia tóte mĕsurile legale pentru tragerea în cercetare criminală a persónelorŭ culpabile, precum și, ca după ce se vorŭ aduna tóte datele necesare, eventualŭ sĕ se facă rugare la dietă pentru nimicirea alegerei de deputatŭ efectuită cu atâtea ilegalitățĭ și călcare de lege în ḑiua de 17 n. l. c.

Mai suntŭ decișĭ totŭ deodată a înființa câtŭ mai curêndŭ aicĭ orĭ în Baia de Crișiu unŭ *institutŭ* mai micŭ *de creditŭ și economii,* deórece necesitatea unui asemenea institutŭ, din partea multŭ cercatului poporŭ românŭ Zarandanŭ, se simte din ḑi în ḑi totŭ mai tare.

In fruntea acestei afacerĭ, după informațiunile primite până acum, stau următorii: V. R. Damianŭ protopopŭ, T. Popŭ și P. Truța advocațĭ, G. Bogdanŭ, I. Câmpeanu și I. Romanŭ preoțĭ, etc.

Ploile cele multe din timpulŭ din urmă au începutŭ a ne periclita multŭ promițĕtórea *recoltă din éstŭ anŭ.* Spicósele până acum, pre unde nu le-au inundatŭ apele, s'au desvoltatŭ destulŭ de bine. Ne tememŭ însĕ, că vorŭ păli. Nutrețulŭ din causa ploilorŭ nu se póte încă cosi. Unii, carĭ au cositŭ, numai daună 'șĭ-au făcutŭ, neavêndŭ nicĭ érbă, nicĭ nutrețŭ cum se cade. Cucuruzii au întârḑiatŭ fórte. Nicĭ pe jumĕtate nu suntŭ încă săpațĭ, cum se ḑice, deodată. Pre malurile Crișiului, unde după inundare au fostŭ ómenii silițĭ sĕ samene din nou, d'abia acum rĕsarŭ. Recolta pómelorŭ nu va fi așa abundantă cum se arĕta mai de cu primăvéră. Pómele, mai cu sémă în unele comune au începutŭ a se rări fórte. Recolta cereșelorŭ în specialŭ este și promite a fi satisfăcĕtóre. Aicĭ în aceste părțĭ, bene notandum, din comunele muntóse și în Iuliu căpĕtămŭ cereșe destule mai în totŭ anulŭ.

Recolta cerealelorŭ în comunele muntóse, din causa sterilității locului, ca de regulă, nicĭ în éstŭ anŭ nu promite ceva deosebitŭ, cum este d. e. la Bulcesci, Tomnatecŭ și Blășianĭ, etc., de unde bieții ómenĭ suntŭ silițĭ a merge în țéră în România, orĭ în Câmpia Transilvaniei, ca sĕ-șĭ câștige cele de lipsă pentru susținerea vieții.

C. o.

Din Ciceu, Iunie 1887.

Domnule Redactorŭ! Acum câțĭva anĭ, când s'a ținutŭ adunarea generală a Associațiunei transilvane pentru literatura rom. și cultura poporului românŭ în Deșiu, venindŭ la ordinea ḑilei și *șcóla română confesională din Betlénŭ*, d-lŭ advocatŭ Manŭ a numit'o „*șcólă centrală a ținutului nostru*« și a recomandat'o Associațiunei spre deosebită atențiune. E neîndoiosŭ dér, că acéstă șcólă a ajunsŭ a se bucura de óre-care renume în părțile acestea. Cum că merită acestŭ renume, a dovedit'o și în anulŭ acesta cu ocasiunea esamenului ținutŭ cu pruncii de școlă la 12 Iunie n. după următorulŭ programŭ:

I. Inceputulŭ la $2^1/_2$ óre p. m. cu cântarea »Impĕrate cerescŭ; II. Esaminare din Religiune: rugăciunile, catechismulŭ, testamentulŭ vechiu și nou; III. Declamațiunĭ: „Ispita și copila rĕposată«; IV. Esaminare din „Limba română« cetitulŭ, scrisulŭ, gramatica și esercițiĭ verbalĭ; V. Declamare: »Școlarulŭ îndreptatŭ“, »Copila română«, apoi »Imnulŭ împĕrătescŭ« și „Inima cea bună« cântate în corŭ; VI. Calcularea mintală și cu cifre; VII. Declamațiune: »Nu umbla nimicŭ«. Pausă și recreațiune. VIII. Limba maghiară; IX. Geografia și istoria Ungariei, apoi constituțiunea patriei; X. Declamare: »Asinulŭ cu 3 proprietarĭ« și »Către școlarĭ« după carĭ „Acum suntemŭ și noi învĕțăceĭ« și »Rêndunica«, cântate; XI. Din „Istoria naturală« și fisică. XII. Din economia pomăritului. XIII. Declamațiunĭ; XIV. Cântările poporale: »Unde încă mai rĕsună,« „Tricolorulŭ«, Acum étă că sosiră frațĭ«; XV. Ca încheiare »Tatălŭ nostru« cântatŭ în corŭ.

Unele declamațiunĭ și poesii din acestŭ bogatŭ programŭ din causa scurțimei de timpŭ au fostŭ lăsate afară, celelalte puncte tóte le-a esecutatŭ învĕțătorulŭ de 27 anĭ Simionŭ Moldovanŭ cu școlarii sĕi cu unŭ succesŭ îmbucurătorŭ. Presidiulŭ la esamenŭ l'a ținutŭ activulŭ protopopŭ alŭ tractului Betlénului Michailŭ Făgărășianu însoțitŭ de raportorulŭ sĕu Ioanŭ Murĕșianŭ învĕțătorulŭ Șinterégului. Au mai fostŭ presențĭ d-lŭ Gregoriu Pușcariu preotulŭ localŭ, ca directorŭ alŭ școlei, teologulŭ abs. de Gherla Niculau Popŭ din Nimigea maghiară, naționalistulŭ Ioanŭ Grecŭ, preotulŭ Ioanŭ Boteanŭ, doi străinĭ și mulțime de poporŭ românŭ din Betlénŭ. Pruncii au fostŭ premiațĭ; ca încheiare n'avemŭ cuvinte pentru de-a recomanda din desutlŭ comitetului despărțĕmêntului alŭ XII alŭ Associațiunei transilvane pentru cultura poporului românŭ de-a delega și dênsulŭ din sînulŭ sĕu câte unŭ bărbatŭ, cu însărcinarea dea asista la esamenele școlelorŭ nóstre poporale după esemplulŭ și inițiativa bravilorŭ frațĭ Sĕlăgenĭ.

Olimpiculŭ.

DIVERSE.

Rândunele ingeniόse. — Cetimŭ în ḑiarulŭ »Mercury« din Oroville (California) că unŭ omŭ lucrândŭ la unŭ puțŭ de mine părăsitŭ, aprópe de Hurletonŭ, dete peste mii de cuiburĭ de rêndunele. Scoțêndŭ câteva lopețĭ de pământŭ, rêndunelele eșiră cu miile din lăuntru și începură a i se ruga prin ciripirile lorŭ d'a nu mai urma cu lucrarea începută. Dér omulŭ nu se oprì dela lucru și lucrà până séra. A doua ḑi, când se întórse sĕ-șĭ continue lucrulŭ, mii de rêndunele începură sĕ sbóre pe deasupra lui, și abia începù sĕ sape și simțì că i cadŭ pe spinare nisce corpurĭ recĭ și cleióse. Se desbrăcà repede, și ce sĕ véḑă? Pe cămașe era o mulțime de șerpĭ micĭ, de brósce și de scorpionĭ. N'apucă sĕ se îmbrace și simțì din nou că spatele îi erau pline de totŭ felulŭ de viețuitóre. Uitându-se în susŭ pentru a vedé care este causa acestui fenomenŭ, vĕḑù că rêndunelele sburau pe deasupra lui, ținêndŭ fiecare în ciocŭ câte una din aceste viețuitóre și așteptândŭ momentulŭ favorabilŭ pentru a le lăsa sĕ cadă asupra lui, între cămașe și piele. Omulŭ vĕḑêndŭ acésta îșĭ îmbrăcà haina, îșĭ luà sapa și târnăcopulŭ și se grăbì sĕ plece.

Schulverein. — Societatea acésta, înființată de Germanii din Austria pentru interesele lorŭ școlare, a ținutŭ în luna curentă adunarea ei generală în Viena. Aicĭ s'a constatatŭ, că societatea are 1174 de filiale (între care 88 filiale de femei și de fete). Numĕrulŭ membrilorŭ ajunge acuma la 120,000; între care 6500 președințĭ bărbațĭ și 500 președințĭ femei. Banii incurșĭ în anulŭ 1886 se urcà la suma de 293,247 fl. 4 cr. Venitulŭ totalŭ dela înființarea societății acesteia școlare (Iuniu 1880) până la 1 Maiu 1887 e de 1,462 218 fl. 35 cr.

Bulibașa la poliție. — Cetimŭ în »Liberalulŭ« din Iașĭ: Bulibașei unei șetre de Țiganĭ i se urîse cu barba așa lungă cum îi crescuse, și pentru a fi deosebitŭ de ceilalțĭ supușĭ ai sĕi îi venise pofta de a se duce la unŭ bărbierŭ ca sĕ-i facă favorite împĕrătescĭ. Bărbierulŭ — unŭ mehenchi — voindŭ sĕ șĭ bată jocŭ de bulibașa, îi rase numai o parte a favorițelorŭ arĕtându i apoi ușa. Bulibașa protestà din rĕsputerĭ contra unei așa ocărĭ pentru némulŭ țigănescŭ, — și în indignarea lui crescêndă sparse nișce gémurĭ dela bărbierŭ, pentru care faptŭ fù dusŭ la poliție. Aicĭ tótă țigănimea a venitŭ cu felŭ de felŭ de stăruințe sĕ scótă pe bulibașa dela închisóre. Ce năpaste pe capulŭ bietului bulibașa numai și numai pentru că a vrutŭ și elŭ sĕ se măndrĕscă de venirea sa în Iașĭ cu o părechе de favorițe împĕrătescĭ! Elŭ fù eliberatŭ în cele din urmă, spre marea mulțumire a tuturorŭ Țiganilor de sub ascultarea sa.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Iuniu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	102 95
Rentă de hârtiă 5%	88.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 60
Bonurĭ rurale ungare	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.40
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	122 20
Renta de hârtiă austriacă	81.25
Renta de arg. austr.	82.46
Renta de aurŭ austr.	112 40
Losurile din 1860	137.75
Acțiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung.	286.—
Act. băncei de creditŭ austr.	283.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 96
Napoleon-d'orĭ	10.03
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.15
Londra 10 Livres sterlinge	126 50

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 12 Iunie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92—	92½
Renta rom. amort. (5%)	94½	95—
» convert. (6%)	87½	88½
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	106½	107—
» „ „ (5%)	91¼	91¾
» » urban (7%)	104½	105—
» » » (6%)	96½	97—
» » » (5%)	88—	88½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.75	15.25
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 29 Iuniu st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8 64	Vênd.	8.66
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9 97	»	10.02
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.36
Imperialĭ	»	10.33	»	10.36
Galbenĭ	»	5 89	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	100.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	113.—	»	114.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Peșta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peșta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Brașovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte da amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Iuniu st. n. 1886.

pe linia Predealŭ-Budapesta și pe linia Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ (	—	10.12	—	—
(	7 20	—	4.01	2.32
Feldióra	7.57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5 28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6 49	—
Hașfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighișóra (	10 53	—	9.02	—
(	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediașŭ	12.03	—	10 37	—
Copșa mică	12.26	—	10.59	—
Micăsasa	12.42	—	11.16 / 11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12,33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2 .8	—
Vințulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clușiu (	5.21	—	5 56	
(	—	6 01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirișŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezö-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneția-Orădii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
(	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11 05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12 02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venția-Orădii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oșorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriș	—	—	—	5.53	—
Ghirbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedișu	—	—	—	6.20	—
Clușiu (	—	10.31	—	6.38	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Blașŭ	3 03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copșa mic.	4.01	—	—	—	2.13
Mediașŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.5[illegible]	—	—	—	3.31
Sigișóra	5.42	—	—	—	4.32
Hașfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8 23
Feldióra	9 06	—	—	—	9.02
Brașovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
(	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	—
(	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	1.01	—	4.51
Orăștia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2 32	—	6 15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulișŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovațŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4.59
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibu
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovațŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulișŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5 41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6 19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.4[illegible]
Streiu	—	—	3.25
Hațegŭ	—	—	4 16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Banița	—	—	6 4[illegible]
Petroșeni	—	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșeni	—	—	6.10
Banița	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7 37
Pui	—	—	8.20
Hațegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ